

SAMMANTAGEN BEDÖMNING

- VAD ÄR VIKTIGT ATT TÄNKA PÅ?

Jonathan Wedman

**Fil. dr i Beteendevetenskapliga mätningar
Excellent lärare**

UMEÅ UNIVERSITET

UNDERVISNING
& LÄRANDE

Bedömarkompetens

*Prov, bedömning och
betyg i skolan*

RED: CHRISTINA WIKSTRÖM

UMEÅ UNIVERSITET

KOMMENTARER TILL
ALLMÄNNA RÅD

Betyg och prövning

Kommentarer till Skolverkets allmänna råd
om betyg och prövning

Skolverket

UPPLÄGGET

- Bedömarkompetens
- Sammantagen bedömning
- Tre upplägg att hålla koll på
 - Kompensatorisk
 - Icke-kompensatorisk
 - I viss utsträckning kompensatorisk
- Nationella prov

BEDÖMARKOMPETENS

UMEÅ UNIVERSITET

Bedömaridentitet

Identitet

Ramar

Kompromisser

Bedömnings-
praktik

Kognitivt
perspektiv

Affektivt
perspektiv

Epistemologiskt
perspektiv

Lärarens syn
på bedömning

Ämne och
didaktik

Provets
syfte och
innehåll

Betygs-
sättning

Åter-
koppling

Tolka och
kommu-
nicera
resultat

Elever
som
bedömare

Etik

Kunskapsbas

SAMMANTAGEN BEDÖMNING

UMEÅ UNIVERSITET

SAMMANTAGEN BEDÖMNING

”Syftet med att göra en *sammantagen bedömning* är att komma fram till det betyg som **bäst** motsvarar elevens kunskaper.”

”En sammantagen bedömning handlar om att läraren analyserar *både* hur elevens kunskaper förhåller sig till betygskriteriernas **delar** och vilket betyg som **helheten** indikerar.”

Styrkan med att fokusera på delar är att läraren då **kartlägger och bedömer elevens kunskaper med en hög detaljnivå i relation till betygskriterierna**. Bedömning av helheten lämpar sig däremot väl för att **sammanfatta kunskapsnivån**” (s. 39)

OLIKA FÖR OLIKA NIVÅER

BETYGET E

- ”För **betyget E** ... måste elevens kunskaper motsvara **samtliga delar** av betygskriterierna för betyget E En förutsättning för att betygen D–A ska komma i fråga är att elevens kunskaper motsvarar samtliga delar av betygskriterierna för E. ” (s. 37)
 - Samtliga delar = **Icke-kompensatorisk** bedömning
 - **Inte** möjligt att kompensera svagare kunskaper mot starkare.

OLIKA FÖR OLIKA NIVÅER

BETYGEN C–A (D–A)

- ”För **betygen C respektive A** behöver elevens kunskaper **inte** motsvara samtliga delar i betygskriterierna, utan läraren sätter det betyg som *sammantaget* bäst motsvarar elevens kunskaper.” (s. 37)
 - Inte samtliga delar = **Kompensatorisk** bedömning
 - Möjligt att *i viss utsträckning* kompensera svagare kunskaper mot starkare.

KOMPENSATORISK ELLER INTE

UMEÅ UNIVERSITET

KOMPENSATORISK

Tillåter att styrkor på en viss del av provet väger upp svagheter på en annan del

//Baserat på Haladyna & Hess, 1999, ss. 134–135 och Skolverket, 2022, s. 39

- Prov med 20 poäng
 - 10 poäng kopplade till ett innehåll
 - 10 poäng kopplade till ett annat innehåll
 - Så länge eleven tar **14 poäng totalt** så ger det stöd åt måluppfyllelse på E-nivå.
 - 7p från ena innehållet, 7p från det andra = E-nivå
 - **4p från ena innehållet, 10p från det andra = E-nivå**

ICKE-KOMPENSATORISK

Tillåter **inte** att styrkor på en viss del av provet väger upp svagheter på en annan del

//Baserat på Haladyna & Hess, 1999, ss. 134–135 och Skolverket, 2022, s. 39

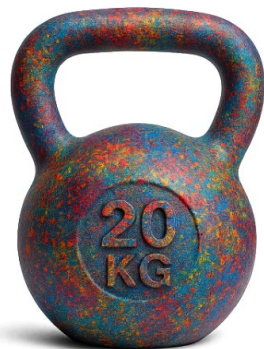
- Prov med 20 poäng
 - 10 poäng kopplade till ett innehåll
 - 10 poäng kopplade till ett annat innehåll
 - Så länge eleven tar 14 poäng **varav** minst 6p från varje innehåll så ger det stöd åt måluppfyllelse på E-nivå.
 - 7p från ena innehållet, 7p från det andra = E-nivå
 - 4p från ena innehållet, 10p från det andra = När **ej** upp till E-nivå

I VISS UTSTRÄCKNING KOMPENSATORISK

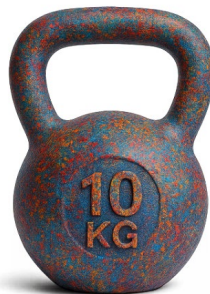
”Styrkor inom ett *mindre område* får **inte** höja betyget i samma utsträckning som om det gällt ett *mer väsentligt*. Den sammantagna bedömningen ger därmed möjlighet att **i viss utsträckning** kompensera svagare kunskaper mot starkare inom spannet mellan betygen A och D.”

//Skolverket, 2022, s. 39

A

C

A

A

C

A

= A

= B

OM MAN GÖR FEL

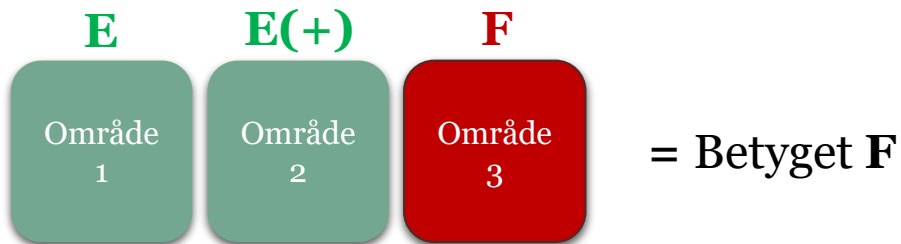

UMEÅ UNIVERSITET

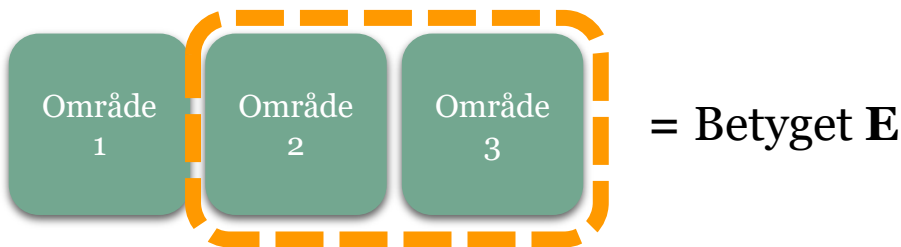
VAD HÄNDER OM MAN GÖR FEL?

Elevens *faktiska*
kunskaper

Läraren bedömer
kompensatoriskt

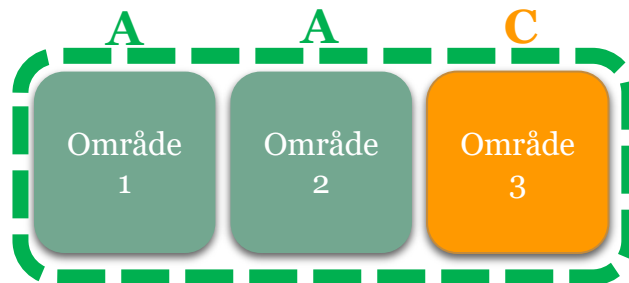

UMEÅ UNIVERSITET

VAD HÄNDER OM MAN GÖR FEL?

Elevens *faktiska*
kunskaper

= Betyget **A**

Läraren bedömer
icke-kompensatoriskt

= Betyget **B**

UMEÅ UNIVERSITET

LATHUND VID BEDÖMNING

1. Hur många delar av betygskriterierna ingår?
 1. Om 1: Valfritt
 2. Om fler än 1:
 1. Icke-kompensatorisk om E ingår
 2. Kompensatoriskt om endast C–A ingår.

NATIONELLA (SLUT)PROV

UMEÅ UNIVERSITET

HUR VIKTAS NP-RESULTAT IDAG?

NP

NP OCH SÄRSKILD VIKT

”De nationella proven syftar till att **stödja en rättvisande och likvärdig** betygssättning.

Om en elev har genomfört ett nationellt prov ska resultatet på provet **särskilt beaktas** vid betygssättningen.

Även om **resultat från ett nationellt prov har större betydelse än andra enskilda underlag** när läraren värderar underlagens relevans **kan** det betyg som den enskilde eleven får **skilja sig** från provbetyget.” (s. 41)

MEN INTE ALLTID

Om läraren har *särskilda skäl* att *starkt ifrågasätta* relevansen i en elevs resultat på ett nationellt prov, ska läraren **inte särskilt beakta** detta resultat.

Det kan till exempel vara fråga om *felande teknik* eller *hjälpmedel som inte fungerat* vid ett delprov. Det kan också handla om att eleven har varit med om *allvarliga eller omvälvande händelser*. Det kan även vara sådana omständigheter som eleven själv kan ha påverkat, till exempel att det har konstaterats att eleven har *fuskat* vid provet. (s.41)

FRAMTIDEN

Nationella
slutprov (30%)

Övriga underlag (70%)

OCH

Frånvaro från Nationella slutprov = **op** men fortfarande 30%

Närvaro men låg prestation = **Minst 1p** och 30%

SAMMANFATTNING

UMEÅ UNIVERSITET

Bedömaridentitet

Ramar

Kompromisser

Kognitivt
perspektiv

Affektivt
perspektiv

Epistemologiskt
perspektiv

Ämne och
didaktik

Provets
syfte och
innehåll

Betygs-
sättning

Åter-
koppling

Tolka och
kommu-
nicera
resultat

Elever
som
bedömare

Etik

Identitet

Bedömnings-
praktik

Lärarens syn
på bedömning

Kunskapsbas

BEDÖMARIDENTITET

UMEÅ UNIVERSITET

TACK!

jonathan.wedman@umu.se

Fil. dr i Beteendevetenskapliga mätningar

UMEÅ UNIVERSITET

